

Delavsko-kmetijski list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 9/II.

Leto I.

LJUBLJANA, 25. decembra 1924.

Stev. 19.

Protiboljševiški blok.

S prihodom konservativcev na vlado v Angliji se je začel širok manever vseh imperialističnih roparjev proti sovjetski Rusiji, proti delavskemu gibanju vsega sveta. Angleški zunanji minister Chamberlain (izgovori: Čemberlen) je obiskal Francijo, Italijo, Vatikan; po njegovem obisku se je podal tudi srbski zunanji minister Ninčič v Rim, da sliši in sprejme vlogo, ki jo je dodelila angleško-francosko-italijanska gospoda balkanskim državicam v boju proti „boljševizmu“. Vsi meščanski časopisi so napolnjeni s senzacionalnimi vestmi o boljševškem strašilu, ki lazi po Evropi in zlasti po vseh odvisnih državah — plačani meščanski žurnalisti fabricirajo „javno mnenje“, da je treba v objemu z italijanskimi fašisti, francoskimi in angleškimi imperialisti nastopiti proti boljševiški opasnosti, ki je že podminirala vso Jugoslavijo in ves Balkan. Vsaki Radičević izjavi vidijo govor Zinovjeva ali Čičerina, končno bomo izvedeli iz „Jutra“ ali „Naroda“, da so zli boljševiški duhovi obsedeli celo ljubljanskega škofa Bonaventuro.

Ljubljanski purgariji, vzdramite se, osnujmo protiboljševiško fronto, če ne bo zgorela postelja pod nami med najprejetnejšimi sanjami o novi zlati jugoslovanski cekinski valuti!

Včasih so videli ljudje v vsaki stvari „božji prst“. Danes je v vsaki stvari boljševiški prst. In to, pomisiite — pod zakonom o zaščiti države.

Stvar je torej resna. V Londonu, Parizu, Rimu in New Yorku so takoj ustanovili protiboljševiški blok, za njimi ga je storila PPŽ vlada, ki pa drži še vse odredbe „strogo tajno“, dokler se ne vrne Ninčič.

V resnici pa obstoji protiboljševiška fronta že od prvega dneva obstoja sovjetske Rusije, od prvega dneva oživiljenja mednarodnega delavskega gibanja. Sedaj gre le za to, da se da tej protiboljševiški fronti ofenziven (napadaten) značaj. Sodeč po mnogo znakov stojimo pred novim jurišem svetovne reakcije na unijo sovjetskih republik. Balkanski vazali ententnega imperIALIZMA imajo v tej ofenzivi odigrati važno vlogo. Čeprav je večina ljudstva temu nasprotna, so naši oblastniki pripravljene z dušo in telesom, da gredo v ta ogenj. Njim se zdi zlasti ugodno to, da pod izgovorom boja proti „boljševiški nevarnosti“ še bolj stisnejo vse nesrbske narodnosti. Vlade PP, Cankova in Bratiana so vedle, da bodo za to svoje delo dobile blagoslov francoskih in angleških imperialističnih roparjev.

Naši oblastniki, ki so se doslej sramovali priznati ono, kar delajo, priznavajo sedaj javno skozi usta Ninčiča, da so se zvezali s fašistovsko Italijo, Cankovovo Bolgarsko in bojarsko Rumunijo — za boj proti nesrbskim narodnostim, za boj proti sovjetski Rusiji. Z drugimi besedami: srbska buržuazija je sklenila, da postane po navodilih Londona in Rima voditeljica balkanskih reakcionarjev.

Ta „protiboljševiška fronta“ ima predvsem namen, da z najhujšim nasiljem uduši vsako gibanje nezadovoljnih, sestradanih delovnih množic v notranjosti. Mussolini in Cankov bosta pomagala Pašič-Pribičeviću, PP bosta pomagala Cankovu itd.

Nebratje po narodnosti so se hitro sporazumeli proti SHS bratom.

Za nevarno igro se je odločila gospoda. Kajti v tem boju mora zmagati Delavsko-kmetijski republikanski blok.

Proletariat mora podpirati gibanje zatiranih narodov.

Socialpatrioti razlagajo popolnoma napačno narodnostno vprašanje. Zastali so celo za starimi avstrijskimi socialdemokrati, ki so vsaj na papirju zahtevali kulturno avtonomijo za poedine narode. Naši socialpatrioti pravijo enostavno, da proletariata centralizem, to je nadvlada srbske gospode, ne sme brigati. Nam, ki pravimo, da se mora proletariata boriti za popolno samoodločbo vsakega naroda do odcepitve, očitajo radičevstvo. S tem jasno kažejo, da ne razumejo niti radičevstva, še manj pa naloge delavstva v današnjem položaju.

Če govore kje socialpatrioti, da stoje na stališču enakopravnosti vsakega naroda, dočim se ne borijo proti nadvladi srbske buržuazije, je to njihovo besedičenje zgolj komedija za varanje ljudi in zasmehovanje Slovencev, Hrvatov, Makedoncev in drugih.

Narodnostno vprašanje ni pri nas v Jugoslaviji kot sploh nikjer ločeno samostojno vprašanje, ki ne bi imelo zveze z vprašanjem kapitalističnega gospodarstva in proletarskega osvoboditve. Narodnostno vprašanje je zlasti v današnji dobi razvitega imperializma tesno spojeno s celokupnim proletarskim osvobodilnim bojem.

Za delavstvo se postavlja vprašanje: ali ni mogoče zatiranih in zapostavljenih narodov izpremeniti v pomožne rezerve proletariata, v zaveznika proletariata v boju proti kapitalizmu?

In odgovor se glasi: da. Nacionalno gibanje zatiranih narodov ima v sebi sposobnosti, ki se dajo izkoristiti za strmolavljenje skupnega sovražnika, za uničenje imperializma.

Iz tega sledi potreba, da delavstvo z vsemi silami podpira gibanje za svobodo vsakega naroda.

S tem seveda ni rečeno, da mora proletariata podpirati vsako nacionalno gibanje vedno, povsod, v vsakem slučaju. Proletariat n. pr. ne more podpirati srbijskega nacionalno-šovinističnega gibanja, ki hoče utrditi nadvlado srbske reakcionarne gospode in francoskega imperializma. Proletariat pa mora podpirati nacionalno osvobodilno gibanje slovenskih, hrvatskih, makedonskih in drugih množic, ker to gibanje slabi srbsko reakcijo, ki je v zvezi z ententnim imperializmom glavni žandar na Balkanu in glavna sovražna sila osvobodilnega boja delovnega ljudstva.

Narodni socialisti so nam nekoč očitili, da smo mi proti nacionalnim interesom Slovencev, Hrvatov in drugih narodnosti. Pri tem so se sklicevali na našega učitelja Karla Marxa, ki je l. 1849 ozmerjal južne Slovence kot reakcionarje. Marx je imel tedaj prav. Zakaj? ker so ti pod vodstvom bana Jelačića in drugih podpirali avstrijski monarhizem in ruski absolutizem, dočim so tedaj istočasno igrali Poljaki in Madžari revolucionarno vlogo, ker so se borili proti absolutizmu v Evropi.

Tisti, ki so se borili proti Avstro-Ogrski, za nacionalno osvoboditve narodov, ki so ječali pod jarmom avstro-nemškega imperializma, so igrali revolucionarno vlogo. Tisti, ki se danes bori za ohranitev srbske nadvlade in francoskega imperializma, igra očividno reakcionarno vlogo. In to vlogo igrajo naši socialpatrioti in narodni socialisti.

Če hočemo pravilno oceniti današnje nacionalno gibanje Slovencev, Hrvatov, Makedoncev, Indijcev, Ircev, Marokancev i. dr., moramo gledati na vsa ta gibanja ne ločeno, v ozkem okvirju, temveč v svetovnem obsegu.

Dva tabora.

Svet je danes razdeljen v dva velika sovražna tabora — tabor peščice „civiliziranih“ narodov (Angležev, Francozev i. dr.) ki imajo v rokah finančni kapital in izkoriščajo skoro ves svet — in tabor zatiranih in izkoriščanih narodov odvisnih držav in kolonij. In iz teh zatiranih narodov črpa danes ententni imperializem svojo glavno moč.

Odločen boj vseh zatiranih narodov proti imperializmu je edin izhod iz današnjega izkoriščanja. Proletariat mora združiti svoj razredni boj z bojem za osvoboditve zatiranih narodov proti skupnemu sovražniku — imperializmu. Proletariat se mora ne samo v besedah, ampak v dejanju boriti za popolno samoodločbo vsakega naroda do odcepitve. Kajti, dokler se ne uresniči ta zahteva, je nemogoče združenje in sodelovanje narodov v svetovni gospodarski enoti, ki tvori materialno podlago za zmago socializma. Sodelovanje narodov ne sme biti usiljeno po diktatih, vojskah ali kakorkoli, temveč mora biti popolnoma prostovoljno na podlagi medsebojnega zaupanja. To se pravi: Slovenci naj sami odločijo, v kakšnih odnošajih bodo napram drugim narodom.

Socialpatriotska II. internacionala se noče boriti proti imperialističnim vladam Anglije, Francije, Italije, Amerike itd., temveč jih celo podpira. Naši socialpatrioti pa kot duševni reveži ali kaj slepijo sledijo diktatom svojih angleških, francoskih i. dr. „sodrugov“, ki podpirajo ententni imperializem na Balkanu. In ti naši ubogi socialpatrioti, ki vedoma podpirajo posredno francoski imperializem, očitajo nam, da smo postali nacionalisti, „Radičevci“ in bogve kaj še vse.

V čem obstoji internacionalnost?

To, kar uganjajo socialpatrioti, je podpiranje imperializma, je popolnoma nasproti mednarodnosti.

Vzgoja delavstva vseh narodnosti v duhu resničnega internacionalizma, v duhu bliženja vseh ljudstev obstoja ravno — v boju za osvoboditev vseh zatiranih narodov. Brez tega boja ni mogoč solidaren boj svetovnega proletariata. V tem smislu se mora zlasti vzgajati proletariata vladajočih narodov, t. j. pri nas — Srbov. Slovensko Hrvatsko delovno ljudstvo bo imelo le tedaj zaupanje v srbski proletariata, če se bo prepričalo, da se tudi srbski proletariata bori proti srbski nadvladi nad drugimi narodnostmi.

Tisti, ki ne razume današnjega položaja in potreb delavskega razreda, tudi ne more razumeti tega, da mora proletariata z vso silo podpirati gibanje za nacionalno osvoboditve.

Na uredništvo lista naj se javijo iz vseh občin takoj delavci in kmetje, ki hočejo biti pri volitvah čuvarji naših škrinjic. Na vsakem volišču morata biti dva: predstavnik in namestnik. Javite točno ime, poklic in stanovanje. Pripravite vse za volitve!

Socialpatrioti ne razumejo niti potreb niti položaja delavskega razreda, zato tudi ne morejo razumeti nacionalnega vprašanja in igrajo tudi tu vlogo — zadnjih Mehikancev buržuazije.

Zato jih bo delovno ljudstvo tudi obsodilo. **Katilina.**

Davki Slovenije.

Iz podatkov finančnega ministrstva v Beogradu posnemamo, da je v avgustu letošnjega leta plačala Slovenija nad 15 milijonov dinarjev neposrednih davkov, to je zemljiških in podobnih davkov. Na vsakega prebivalca v Sloveniji pride torej samo v avgustu mesecu nad 15 Din davka. Vendar s tem še ni davkov konec. Koliko pobere država na trošarini in carini, ki dražijo blago. Ti posredni davki so mnogo večji in mnogo bolj zadevajo ljudske mase. Vsi davki pa romajo v Beograd in tam se z njimi plačujejo kanoni, oficirji, ministri, birokrati in dvor ter se z njimi zidajo v Beogradu velikanske palače.

Mi zahtevamo odpravo davkov in naložitev davčnih bremen kapitalistom in veleposestnikom. Njihovo premoženje naj se progresivno obdavi.

Mi zahtevamo, da davki ne gredo več za kanone, 200 generalov, oficirje in žandarje, mi zahtevamo, da nas ne izžema več beograjska porodica, mi hočemo biti sami svoji gospodarji v delavsko-kmetijski državi, v kateri bomo s svojimi dajatvami povzdignili kmetijstvo, ljudsko prosveto in industrijo, ki bo v rokah delavcev in kmetov in ne pijavk.

Draginja narašča.

V preteklem mesecu, novembru, so se cene precej povišale. Indeksna številka begradskega tednika „Privredni pregled“ kaže, da so se cene od 1981 v oktobru povzpelle na 2037 točk, da so torej cene narasle za 56 točk ali dva in pol odstotka.

Ali so se pa plače kaj povišale? Ne! Pač pa hočejo steklarški podjetniki svojim delavcem steklarjem v Zagorju in Hrastniku še znižati plače in odvzeti draginjske doklade. Sliši se, da namerava podobno storiti tudi Trboveljska družba s svojimi rudarji. Mar hoče kapitalistična gospoda, da delavstvo od lakote pogine?! Delavci, od nas samih je odvisno, če pride ali ne pride do tega. Enotne strokovne organizacije, enoten in neizprosni boj ter osvoboditve — to je izhod iz današnjega kapitalističnega pekla.

Koga bomo volili?

Za vsakega razredno-zavednega proletarca in za vsakega zavednega slovenskega kmeta bo odločitev 8. februarja jako lahka, če bo znal odgovoriti na sledeča vprašanja:

Prvo vprašanje: Kdo je zakrivil današnje slabo stanje, v katerem se nahajajo delavci in kmetje Slovenije?

Odgovor: Vse stranke, ki so bile na vladni oblasti, ki so s tem podpirale srbsko gospodo.

Veh strank, ki so bile na vladi, ne more voliti noben slovenski delavec in kmet.

Drugo vprašanje: Katere stranke so bile že na vladi?

Odgovor: Na vladi so bile: Slovenska Ljudska Stranka ali klerikalci s svojim Korošcem! Jugoslovaška demokratska stranka ali liberalci; Samostojna kmečka stranka ali liberalni oštirji;

Socialistična stranka Jugoslavije Krištanov in Koračev.

Vse imenovane stranke so prodale Slovenijo srbski gospodi.

Tretje vprašanje: Katere stranke niso bile na vladi?

Odgovor: Na vladi niso bile: Slovenska republikanska stranka; Delavsko-kmečki republikanski blok. Vsak zaveden delavec in kmet se bo odločil za eno izmed teh dveh strank.

Četrto vprašanje: Katera izmed teh dveh strank je gosposka, kapitalistična?

Odgovor: Gosposka je Slovenska republikanska stranka, kajti njej na čelu je milionar in bivši pokrajinski minister Prepeluh, ki odklanja zvezo z delavci, štiti mestne hišne posestnike in podobno gospodo.

Ker pa noben zaveden slovenski delavec in kmet ne more voliti strank, ki so bile na vladi in ne more voliti gosposkih strank, zato bodo vsi delavci in kmetje Slovenije volili 8. februarja samo:

Delavsko-kmečki republikanski blok!

Kaj davi kmeta?

Najprej veliki in neznosi davki. Če ima le majhen kos zemlje; že plačuje davkov toliko, da pravzaprav ne ve, ali je že plačal vse davke za prejšnje leto ali jih še ni. Komaj odromajo stotaki na pošto, je zopet tu nov papir, na katerem stoji črna na belem, še toliko in toliko so za takse in to ter ono.

Politične beležke

Preganjanje Neodvisne Delavske Stranke.

Ta teden je v Beogradu udrla policija v prostore centralnega odbora Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije in njenega glasila „Okovani Radnik“. Našla ni nobenega materiala, ki ga je napovedovala vlada. Stranka ni razpuščena, ker ni utemeljenih razlogov za razpust. „Okovani Radnik“ je ustavljen in prostori so zapečateni. Prostore straži žandar. Vršile so se tudi hišne preiskave. V Zagrebu so zaprli pokrajinskega tajnika NDSJ Vladimira Čopiča, ki je komaj dobro okreval od dveletne ječe, v kateri je bil kot član centralnega odbora komunistične stranke. Vse te progone je izvršila policija kot 12. julija brez vsakih utemeljenih razlogov.

„Socialist“ pravi, da PP vlada s tem pomaga komunistom. — Mi smo prepričani, da ne bi bilo več nobenega socialpatriota, če bi njim vlada tako „pomagala“. Kajti socialpatriote ni treba skupaj ideja, program — ampak korita v bolniški blagajni, konsumih itd. Poleg tega imajo „odličnejši“ socialpatrioti državne podpore. Strokovni birokrati pa prejema iz Amsterdama 900.000 Din.

Socialpatrioti se v svojem „Socialistu“ vesele teh preganjanj, kajti oni vedno pozdravljajo reakcijo v nadi, da bo potem delavstvo šlo na socialpatriotski lim. A delavstvo ni šlo doslej, v bodoče pa še manj.

Janičarji buržuazije bodo prej ali slej do kraja sojeni. Proletariat bo pa kljub vsemu končno zmagal.

Vnetje možgan!

Pri kom?

V klerikalnih glavah.

Ne veruje, naj oboje sodeče: „Slovenec“ z dne 19. decembra piše v uvodnem članku Položaj med drugimi tudi take: Komunisti gredo skupaj s samostojnimi in narodnimi socialisti. „Na prvi hip bolj nerazumljiva je veljavna kooperacija samostojnevo, komunistov in narodnih socialistov. Samostojna banka se potaplja. Stranka je v razkroju. Tudi narodno-socialistična stranka se razsvetli kakor ugašajoča svečka.“

Volitvah. Sicer je nisoo nikjer več voliti in čutili. Povsod se mrtveci zbirajo v toten-

In če kmet rabi denar v večjem znesku; da bi si kupil kak kos zemlje ali kaj živine ali popravil hišo in hlev, pokril streho ter podobno — se mora zateči v kako posojilnico, ki mu da denar. Ali tako posojilo je zvezano z velikimi obrestmi, ki požirajo in požrejo marsikak kmetov dohodek. To je drugo, kar davi kmeta.

Tretja nadloga je pa najhujša. To je razlika med ceno poljskih pridelkov in ceno industrijskih produktov. Industrijski produkti, to so blago, obleka, čevlji, klobuki, stroji, ključavnice, se-kire in podobno, so vedno bolj in bolj dragi. Če hoče kmet kupiti obleko, mora naštetati že mnogo denarja. Na drugi strani pa padajo cene žitu, krompirju, senu in podobnim pridelkom, ki jih prodaja kmet. Za vse, kar prodaja, dobi kmet malo denarja; a za vse, kar kupi, mora kmet naštetati mnogo denarja. To je najhujše zlo za kmeta in ni čuda, če se kmetje zopet zadolžujejo, ko so po vojski komaj zlezli iz dolgov. In zakaj je tako? Ker vse dosedanje vlade (tudi tista, v kateri sta bila Prepeluh in Korošec) ščitijo fabrikante, a ne ščitijo kmeta in ker je današnji kapitalizem tako v propadanju, da ne more preprečiti tega pojava.

Davki naj se naložijo veleposestnikom in bankam, ne pa kmetom! Država naj da kmetom posojilnicam in zadržugam poceni kredit! To zahtevajo kmetje, da se vsaj nekoliko zboljša njihovo stanje. A temeljno zlo bodo zamogli odstraniti kmetje le v zvezi z delavci, če zrušijo kapitalizem in izvojujejo svobodo. Gospoda na vladi, ki poslušajo kapitaliste in banke, ne bo nikdar vodila politike, ki bi bila v interesu delavcev in kmetov. Le če bodo delavci in kmetje sami vodili politiko v svoji delavsko-kmečki republiki, bo konec izkoriščanja.

Zato ustvarimo močan
Delavsko-kmečki Republikanski Blok!

kamrah, predno se položijo v grob. Srbsko vodstvo komunistične stranke v Beogradu je svojim slovenskim pristajšem zaukazalo, da morajo z mrtvimi v volitve. Samo ljubi Bog zna, zakaj. Tudi komunisti na Slovenskem tega ne uvidijo.“

Kdaj se je Slovenčevemu uredniku sanjalo, da so se komunisti zvezali s samostojno kmetijsko in narodno-socialistično stranko? To je uganka.

Zavest, da bodo klerikalci izgubili pri teh volitvah najmanj 30 odst. glasov in mandatov, je menda povzročila v klerikalnih glavah vnetje možgan. Drugače si bedaste Slovenčeve vesti ne moremo razlagati.

Pa klerikalce čakajo še hujše stvari kot vnetje možgan. In tako je prav. — Končno mora doleteti kazen onega, ki je desetletja vodil slovensko ljudstvo za nos.

Stroj za ponarejanje dokumentov deluje.

Pribečevičevo glasilo „Reč“ v Beogradu je priobčilo pred dnevi senzacionalne in strašne dokumente, na podlagi katerih je razvidno, da je Radičeva stranka v zvezi in v popolni odvisnosti od tretje komunistične internacionale v Moskvi in da je med Radičem in Zinovjevom sklenjena pogodba, ki ima kar 22 točk. Na prvi pogled je očito, da je ta dokument ponarejen v Beogradu po Pribečevičevih ljudeh, če prav piše „Reč“, da so bili ti dokumenti ukradeni na sovjetskem poslaništvu na Dunaju. Ponareditev je tako nespretna, da mora vsak uvideti resnico. Namen je jasen: PP režim hoče razpustiti Hrvatsko Republikansko Seljačko Stranko in zato mora imeti poyod. Predsedstvo HRSS je takoj odgovorilo na ta dokument z izjavo, da je dokument ponarejen in da HRSS ni včlanjena v tretjo internacionalo, temveč v kmečki internacionali.

Reakcija izvršuje svoje peklenske načrte.

Enotna fronta „socialistov“.

Velikansko navdušenje v Mestnem domu. Dvesto delegatov. Toliko jih namreč ni bilo v Mestnem domu, ampak samo v glavi „Socialista“ urednika. Zmagala je resnica.

Tako si bodo buržuazije in kmetje za bodoči porok pri volitvah.

sreca in v „Socialistu“ izlivajo svoja čustva tako-le:

„En sam pogled po dvorani je zadostoval, da si dobil vtis posebne svečanosti trenutka. Po dolgih letih sporov, kritik in razdvajanj so se sestali zopet delegati, od skrajne leve do skrajne desne iz vseh važnejših krajev k skupnemu posvetovanju. Vsem se je bralo iz obrazov svečano razpoloženje (stati bi moralo pravzaprav: želja po mandatu) in zopet je vzplamtela nada, da bo ta konferenca mejnik od razcepa k složnemu delu.“

Ali ni ganljivo? Pomislite, v nedeljo se je v Mestnem domu ustvarila enotna fronta — za mandate. Po tolkem času so se zopet „združili“ na kandidatni listi.

Ali je bilo še kaj drugega v Mestnem domu? Ničesar. Konferenca ni stavila nobenih zahtev in nobenih parol, ker jim je pač postranska stvar interesa proletariata. Združili so se voditelji — na kandidatni listi. Proč s tako „enotno fronto“.

„Socialistove“ želje.

Z ozirom na izstop opozicije okrog živote Milojkoviča in Mike Todoroviča iz Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije se „Socialist“ veseli tega „razkola“ v Beogradu, se udaja prijetnim mislim o izdihu

Mednarodna Rdeča Pomoč.

Ječe, zapori, preganjanja

to so sredstva, s katerimi skušajo kapitalistične vlade zatreti gibanje delovnega ljudstva, ki se bojuje za svojo osvoboditev.

Krvavi dogodki

na beograjski univerzi, v Karlovcu, v makedonskih vaseh in povsod, kjer se pojavi klio in protest proti brutalnosti PPŽ (Pašič-Pribečevič-Zerjav) monarhističnega režima, nas utrjujejo v prepričanju, da se bodo še pred volitvami 1925 zopet

napolnile ječe in zapori,

predvsem z delavski in kmečkimi zaupniki, ki bodo stali v prvih vrstah borcev za delavsko-kmečko republiko.

Kdo bo pomagal

tistim sodrugom, ki jih bo zagrabil roka PPŽ nasilja in jih vrgla v zapore in ječe?

Kdo bo podpiral

žene in otroke preganjanih borcev za osvoboditve delavcev in kmetov izpod jarma in biča monarhistično-centralistične režimske buržuazije?

Pomagala in podpirala bo

vse žrtve nasilja in reakcije, skrbela za zaprte in obsojene, preskrbovala jih s knjigami in materialno podporo, najela zagovornike in organizirala kampanje za njihovo osvoboditev

Mednarodna Rdeča Pomoč

ki tudi ne bo pozabila na svoje preganjanje proletarskih borcev in jim lajšala bedo, v katero jih obsoja kapitalistični družabni red.

Nad 70.000 Din

je že izdala MRP od dogodkov v Trbovljah za

žrtve nasilja in reakcije

in njihove družine. Majhne in nezadostne so bile te podpore, ker pomoči je potrebovalo nad 95 žrtev in nad 100 njihovih družinskih članov, ker na

23 in pol leta j če

so bili obsojeni sodrugi, v teku zadnjega pol leta, po trboveljskem pokolju.

Premalo požrtvovanja

je bilo doslej med delavci in kmeti za tiste, ki se neustrašeno bojujejo za pravice in za svobodo vseh tlačeni in izkoriščanih. V bodoče mora biti to drugače. V vsakem kraju, v sleherni vasi in v vseh industrijskih krajih mora priti delo in to živo delo

za zaprte, za preganjane in njihove družine.

Navodila

kako in kaj je treba delati za MRP.

1. Na sodrugi v zapori ne smemo pozabiti, ki se namajajo v zaporih, so odlojeni in željno pričakujejo kakršnih koli glasov od sodrugov, za katere so se žrtvovali. Vsaka dopisnica, vsako pismo jih razveseli in ohrabri, ker jim prinaša upanje na nje ni pozabiti. MRP mora zato pozabiti, da zaprtim sodrugom

levega pokreta v Jugoslaviji in iskreno želi, da bi tudi v ljubljanskem „sekretariatu“ prišlo do temu podobnih dogodkov, kajti kakor čuje „Socialist“ se tudi v ljubljanskem vodstvu vrši razkol.

Reveži! Volitve mu delajo sivo glavo in možgani se v nemajo od bojazni, da pri volitvah ne bo mandatov. Zato si želi, da bi se „komunisti“ razklali. Sicer pa to ni njihova edina pobožna želja. Imajo tudi to željo, da bi se v Moskvi skregali in „razklali“.

Socialistu dovoljujemo to tolažbo v teh težkih časih in v „tem žalostnem stanju“. Vemo, da se je vedno veselil, ko je proletariat vrgel iz svojih zavednih vrst kacega likvidatorskega voditelja kakor se je to pripetilo Klemenčiču, Fabjančiču i. dr., a vemo, da se je „Socialist“ tudi vedno motil, ko je mislil, da bo zdaj konec levičarskemu gibanju in da napoči zanj nebeško kraljestvo. Klemenčič in drugi so odšli, a proletariat je ostal tak kot je bil in še bolj se je orientiral na levo. Naj se „Socialist“ spomni, kako je ta „razklani“ proletariat letos spomladi v Mestnem domu nabrusil reformistični gospodi in „revolucionarnim“ udarnikom pete. Ali se spominjate, gospodje? To ni ravno prijetna tolažba, kaj ne? Tega si pač ne želite?

pišete. Političnih vestí jim ni treba sporočati, ker bi takih pisem ne dobili, *zadostuje kratak bodrilni pozdrav v izraz solidarnosti.

V zaporu se nahajajoči so naši sodrugi, člani naše skupne proletarske bojovne armade in pišite jim, ne glede na to, če jih osebno poznate ali ne. Naslovi: Eric Ig., Hlebec Ivan, Kokalj Franc, Stroj in Ivan in Berčič Franc, vsi v zaporu okrožnega sodišča v Celju; sodrug Sedej Alojzij v kaznilnici v Mariboru.

2. Prodajajte in kupujte razglednice v korist MRP. Pri MRP v Ljubljani se dobe lepe propagandne razglednice, katere bi moral imeti vsak proletarec. Ne kupujte več drugih ničvrednih razglednic, pravi proletarec rabi le proletarske razglednice MRP. Dobijo se sledeče: a) Slika s. Fakina, katerega so umorili Orjunci. b) slika ranjenec v ljubljanski bolnici po 1. juniju in druge, med njimi „Delavec osvoboditelj“. Te razglednice so po 5 Din. Nadalje se dobe slike: Fašizem, Kapital, Evolucija, 8urni delavnik, Delavec in kapitalistični konj, Delavska žena in pes kapitalista in druge po 3 Din.

3. Bloki in znamke v korist MRP. Dobe se bloki MRP po 50 listov in sicer po 1.—, 2-50 in 5.— Din list. Te bloke je treba prodajati povsod: v delavnicah, na polju, na shodih in prireditvah, na cesti in po stanovanjih. Isto kot z bloki je z znamkami po 50 par, ki se lepijo na pisma na zadnjo stran. Vsako pismo in vsaka dopisnica, ki jo piše proletarec mora imeti znamko MRP.

4. Mednarodna Rdeča Pomoč mora imeti v vsakem kraju svoje zastopnike. Če hočemo, da bo MRP mogla vršiti svoje dolžnosti, jo moramo podpirati in delati za MRP. Vsak kraj mora po svojih močeh prispevati. Ne samo v besedah, ampak tudi v dejanju moramo pokazati, svojo solidarnost z žrtvami reakcije. Zato pozivamo vsakogar, ki je pripravljen delati za MRP, da se na spodaj označeni naslov prijavi. Doslej se je delo za MRP vršilo neorganizirano, posamezni kraji so se malo ali pa nič pripomogli k akciji MRP. To mora v bodoče biti drugače. V listu bomo objavili rezultat današnjega poziva in upamo, da ne bo kraja, kjer bi se ne našel vsaj eden sodrug ali sodružica, ki bi bil pripravljen delati za MRP. MRP bo vsakemu poslala pismena navodila za delovanje, da bo povsod enotna.

5. ...store kmetje za MRP? Vemo, da kmetom primanjkuje denarja in da vsled tega na kmetih ne bo mogoče v večji meri razpečati blokov, razglednic in znamk. Zato pa lahko kmetje pomagajo z žitji. Družine zaprtih so brez sredstev in obsojene v iskoto, če jim ne bomo pomagali. Tem družinam se izdatno pomagajo, če se jim nakaže nekaj moke, krompirja in drugih živil. Par kmetov na vasi lahko zbere toliko, da se pomaga eni družini. Druga vasi zbere in daje za drugo družino itd. Tudi brez denarja se lahko pomaga. Kdor pa nima niti denarja, niti živil, lahko pomaga s tem, da nabira pri onih, ki imajo. Razume se, da MRP sprejema tudi darovane bljuke kurjate, obleke itd.

6. Naslov za Mednarodno Rdečo Pomoč. Kdor hoče kakršnikoli pojasnil, kdor se hoče prijaviti za delo za MRP ali potrebuje pomoči, kdor si hoče nabaviti razglednice, znak ali blokov, naj se obrne na naslov: Uprava „Delavsko-kmetškega lista“ (za MRP), Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 9/II.

V Ljubljani se je za MRP največ storilo. Da bodo sodruzi in sodružice po drugih krajih lahko posnemali delo v Ljubljani, objavljamo naslednje poročilo:

Kako delamo za MRP v Ljubljani?

Delo MRP v Ljubljani leži v rokah 5 sodrugov in 2 sodružice, katerim pridno pomagajo v slučaju potrebe še drugi sodruzi in sodružice. 7. in 21. oktobra je ljubljanska MRP priredila v Delavskem domu vinske trgatve. Grozljje smo kupili, vse delo za pripravo prireditve so sodruzi in sodružice napravili sami. Prostore je zadruga dala brezplačno. Vstopnine ni bilo nobene. Prodajali smo le bloke in razglednice ter karte za ples po 1 Din in uspeh je bil, lahko rečemo, dober, ker prva trgatve je dala 1600.—, druga pa 1800.— Din dobička za MRP. Zadruga je zase priredila Martinov večer. Mi smo tudi to prireditev izkoristili zase in prodali precej naših propagandnih tiskovin. Zadruga je zase licitirala Martinovo goa in uspeli smo, da je sodrug, ki je gosko zlicitiral isto prepustil MRP, ki jo je dala s. Juvan, ki je še vedno brez dela, pohabljen od orjunskih zverin. Tako delamo pri vsaki priliki in konstatirali smo, da čim bolj delamo, tem bolj radodarni potajajo tudi delavci, na katere se obračamo, ker vidijo naše uspehe.

V vsakem oziru najbolj uspela je bila naša koncertno zabavna prireditev, ki smo jo priredili na Miklavžev večer 7. decembra t. l. Izdali smo 16 nabiralnih pol, katere je prevzelo 13 sodrugov in 3 sodružice. Spored je bil pester. Nastopil je sodrug z violincevo, klavirske točke je izvajala gospodična Slavka Klinarjeva, ki je spremljala tudi solo petje sodružice Vukove. Kvartet iz članov delavskih pesniških društev „Cankar“ in „Pevsko in glasbeno društvo“ je zapel tri delavske pesmi. Sodrug P. je v nagovoru pojasnil pomen delavskega miklavža, ki nastopa

brez svetniškega plašča in brez angelov in parkeljnov v osebi delavca, ki obdaruje otroke sodrugov, ki so bili v zap. ru. Ljubljanska MRP je namreč z nabiralnimi polami in dobičkom pri prodaji blokov, razglednic in znak zbrala toliko, da je mogla dati 22 otrokom zaprtih sodrugov vsakemu novo obleko.

Obdarovanih je bilo 17 otrok ljubljanskih sodrugov in 5 otrok zagorskih sodrugov, ki so bili v zaporu in so sedaj vsled steklarske stavke brezposelni. Z uspehom tega večera niso zadovoljni samo obdarovanci, ampak tudi vsi sodruzi in sodružice v Ljubljani, ker so videli uspeh svojega dela. S takim in še bolj živahnim delom bo ljubljanska MRP nadaljevala.

Še dve leti zapora.

Mariborsko sodišče je 2. decembra 1924 zopet obsodilo 4 sodruge, ki so vsi družinski očetje, vsakega po 6 mesecev težke ječe t. j. skupno na 2 leti ječe. To so znaki preganjanja in nasilja, ki se bo v pravi luči pokazalo šele pred volitvam. Ne pustimo se pogaziti, hrabro naprej delajmo za MRP, ki bo opora za vse preganjane.

Radi bi prikriili svoje grehe.

O stavki v Brodu.

Zadnji „Delavec“ odgovarja na naša očitanja, da so socialpatriote zlomili štrajk v Brodu in za to prejeli judežev groše, z golim zanikanjem. Kratkotamo zanika vsa očitanja in se celo predrzne trditi, da so neodvisni upropastili štrajk.

Naš odgovor je kratek. Podajamo tožbo štrajkbreherja Zinauerja, kateremu fabrika ni izplačala obljubljenih dinarjev. In ker mu tovarna vagonov noče izplačati podkupnine in ga je celo vrgla iz tovarne, se je obrnil na sodišče s sledečo tožbo:

Kr. Kotarski sud u Brodu na Savi, primljeno 11. novembra 1924 pod. Br. 17.301 dč.
„Slavni sude.
(Najprej je nepotreben uvod, ki ga izpuščamo).

Tužena je (fabrika vagonov) pod l. 1922 god. počela uvajati akordni sistem rada u svojoj tvornici, radi tega je došlo do stvaranja radnika. Tvornica je mene i još nekoliko namještenika angažovala, da joj pomognemo oko sprovođenja njene osnove i obećala nam nagradu. Mi smo izvršili svoje obećanje i akordni sistem rada je u tvornici sproveden. A tužena (fabrika vagona) je nama preko svojih direktora gg. Mavso Donata i Zoltana Herca obećala: 1. da će nam biti osigurana existencija kod tužene, dokle god bude tvornica radila, i osim toga, da ćemo dobiti mjesečno po 500 Dinara povrh redovne službe kroz vrijeme od 10 godina ili borem kroz 5 godina. Mi smo to obećanje prihvatili i dobili smo najprije za prvi mjesec svaki po 500 dinara, a budući da nam je trebalo nešto više novaca, tvornica nam je isplatila još i za datjih 5 mjeseci na jedanput, poslije toga sam ja dobio još jedanput za 6 mjeseci, - t. j. 3000 dinara u napred, jer mi je trebalo nakon smrti moje supruge.

Najedanput sam ja u mjesecu septembru 1924 godine reduciram uslijed velike redukcije namještenika kod tvornice. Tužena je trebala meni isplatiti još za 5 godina onu obročno davanu nagradu po 500 dinara mjesečno odnosno ukupno (30.000) trideset hiljada dinara, pa pošto to nije htjela učiniti, predao sam tužbu Obojnoj Oblasti, ali je ona odbijena.

Istinitost mojih navoda dokazat će: Stevo Bubič, Marko Savič, Ljudevit Sarkandi i Dragutin Rakič, svi iz Broda uz moju domirnu prisegu (zakletvu), odnosno povraćam glavnu niječnu prisegu protivnici (fabrici vagona) na ruke Mavso Donata iz Broda, a uz vraćenu mi jednu prisegu ja ću položiti.

Molim pod svome pod a) iskazanom zastupniku, da slavni Kr. Kotarski sud izvoli na temelju pod b) dozvoliti oprost od polaganja takse u ovom predmetu i odrediti razpravu ove tužbe pa makar iz ogluhe suditi daje:

Prva Jugoslovenska tvornica vagona, strojeva i mostova d. d. u Brodu na Savi, s naslova usluga za plaću dužna je meni isplatiti svotu od (30.000) trideset hiljada dinara sa 6 od sto komata od dana tužbe, te mi nadoknaditi ovom potrebom prouzročeni trošak sve u roku od 14 dana pod prijatnom svrhu.

Engelbert Zinauer“.
Ali hoćete še več, gospodje socialpatriote? Ali poznate tega Zinauerja? On je s še nekaterimi plačanci z vami vred pomagal rušiti stavko. V svoji tožbi navaja kot pričó Bubiča, brodskega župana in socialpatriota. Ako je bil Bubič zraven, tedaj je najbrž tudi kaj prejel, samo da je znal prikriti.

Tega greha se ne boste oprali in omenjene tožbe ne morete zanikati. S tem pa je za proletarijat jasno, kdo je hlapec buržuazije in štrajkbreher.

Ker je z današnje štavke potekla, brodska in ljubljanska delavska in kmetjska lista. V zadnji dobi je zlasti nastopila, tako da se za njo zanima za boj. Naša politična obramba je obramba delavskega kmetjskega boja. Hst ne nastavi.

UPRAVNIŠTVO Strah.

Poleg nevednosti je največji sovražnik delovnega ljudstva — strah, boječnost.

Kamor se danes človek obrne, povsod vidi in ljudeh strah. Vsak ti pravi: „Saj sem z vso dušo za delavsko-kmetško stvar. Ali javno se ne smem pokazati. Saj veš, imam ženo, otroke, pa me vržejo na cesto in kaj potem? Glasoval bom že, ali javno se ne morem zastavljati za stvar.“ Ta pove po pravici. Drugi pa hoče prikrivati svojo bojzljivost in pravi: „Saj bi nastopil, če bi bili drugi za to. Pa se nihče ne zmeni, vse je mrtvo in polno je denunciantov in špijonov.“ Takih in podobnih izgovorov čuje človek povsod, da ga srce zaboli. Delavec se boji, da bo vržen iz tovarne, železničar, da ga bo odpustila železnica, rudar, da bo moral v Francijo, čevljar, da bo izgubil obrt, strokovno-organiziran, da bo škodovalo strokovni organizaciji, uradnik, da ne bo mogel več služiti režimu...

In taki strahopetci uplašijo še tiste, v katerih je vsaj tlel pogum. In pride narodni socialist ter pravi: „Res je danes težko. Pa bo že enkrat bolje. Ali dokler se ne izpremeni, se nesmemo puntati proti temu režimu. Spravimo v parlament našega Deržiča (ki je glasoval za zakon o zaščiti države) in on bo vsem pomagal. Ne kričimo proti reakciji, molčimo o monarhiji, spreglejmo vse krivice in volimo Deržiča.“

Pride socialpatriot in pravi: „Reakcija so povzročili komunisti. Če ti ne bi hujskali delavstva, se tudi buržuazija ne bi tako razjezila. Ne upirajmo se, uklonimo se, potrpiamo in delajmo z vsemi silami proti komunizmu!“

In tako zmanjšujejo socialpatriotski in narodnosocialistični krivoverniki še ono malo odporne sile, ki je vzrasla v proletariatu.

Tega mora biti konec. Res je, da je vsak poedinec danes žoga v rokah gospode. Če vstane poedinec proti nasilju in krivici, ga stisnejo kot limono. Če se upre tiranu en suženj, dočim drugi sužnji molčijo, je ta suženj neusmiljeno bičan.

Ali mi delavci, kmetje, nižji uradniki ne smemo pozabiti ene nepobitne resnice in ta resnica se glasi:

V skupnosti je moč!

Proti podjetnikom, proti reakciji, proti fašistom, proti vsem meščanskim podrepnikom moramo nastopati skupno delavci vseh tovarn in rudnikov, kmetje iz vseh vasi! Vseh nas ne morejo vreči na cesto. Nasprotno, maloštevilna peščica gospode se bo morala ukloniti naši sili.

Ne umirajmo dalje v strahu in brezbriznosti! Zoperstavimo se vsakemu najmanjšemu nasilju podjetnikov; ko bomo sposobni, zlomiti to, bomo sposobni zlomiti celokupni reakcijski režim.

Strah in žena ne bo nikogar rešila, pomnimo, da smo vsi proletarci, moderni sužnji in da moramo zato skupno nastopiti proti zatiralcem. Edina rešitev je v odločnem razrednem boju.

Ravno zato, ker je nad nami zakon o zaščiti države, ker so proti nam žandarji, policaji, orjunci, ravno zato se moramo združiti vsi še tesneje, da zlomimo vso to reakcijsno silo. S strahopetnostjo, nesolidarnostjo dajemo vedno večjo korajžo kapitalistom, pred združenim nastopom vseh strahovanih se bodo tirani umaknili. Ne bo nam pomagal noben poselec, ker poslanec ni copernik, ne bo nam pomagala nobena papirnata rezolucija in intervencija, ne bo nam pomagalo uklanjanje tilnikov — to nas bo le upognilo do tal.

Cankar pravi nekje: „Kdor ne zahteva od življenja ničesar, je gnušna golazen, ki ima vsako pravico, da jo izkoristi.“ Samo tisti imajo pravico do življenja, ki se zaveda te in ki jo želi, če mu jo kratijo. **Kdor ponizuje, bo še bolj ponižan...** Nekateri ljudje kvečjemu tužijo, kvečjemu molečejo, jokajo in prosijo, a ne kričijo nikoli ne udarijo. Podobni so slabi pljivcu, ki je dobil klofuto, pa je vama podvoščene, temveč se je

Internacionalni pregled.

Protiboljševiški blok in angleški kanoni

Anglija se je postavila na čelo protiboljševiškega bloka. Da to ni v zvezi samo z nevarnostjo boljševiške propagande, ampak tudi z angleškimi topovi in municijo, nam priča naslednje:

Angleški teškoželezni Armstrongov koncern gradi na meji Poljske in Rusije železnico po naročilu poljske vlade in je nedavno sklenil s poljsko vlado tudi pogodbo za zgraditev več velikanskih municijskih tovarn na Poljskem. Pred tem pa je isti angleški koncern na Rumunskem uredil veliko tovarno topov in municije, ki bo lahko preskrbljevala vso rumunsko armado z orožjem.

Proti komu pa bodo rabili Poljaki in Rumuni armade in kanone? Jasno je, da proti sovjetskji Rusiji. Interesi angleških kapitalistov narekujejo angleški vladi, da vodi protiboljševiško propagando. Pripravlja se napad na Rusijo.

Socialisti — zavezniki fašistov.

Internacionalno proletarsko gibanje je stopilo v novo fazo. Namesto odkritega reakcijskega fašizma stona v ospredje demokratični fašizem, ki se je pridobil za svojega zaveznika internacionalno socialno demokracijo. Poglejmo v Nemčiji! Kdor ve, kak teror je vladal volitvami v Nemčiji, in kdor ve, kako je prišlo do ogromnega socialnodemokratskega volilnega uspeha, ta lahko pojmuje zgodovinsko nalogo socialne demokracije, ki je postala čista buržuazna stranka. Podobno je v Italiji vršila socialistična stranka podpriganjača pod diktaturo Mussolinija, podobno tvori tudi na Ogrskem socialna demokracija najbrž zanesljivo oporo Horty-Bethlen režimu. Še na se pravi z diktator Primo de Rivera, ki je zapustil od meščanskih strank radi neuspešne vne v Maroku, da podpre svojo majhno oblast s socialistično-amsterdamskimi strokovnimi unijami. Na čedštem izvršitelju pod socialistično vlado gospoda Bratinga štrajkbreherji svoj posled organizirani v fašistovskih tolpah. Na Estonskem glasu-

jejo za predlog meščanskih strank, da se izroči diktatorska oblast delavskemu krvniku generalu Laidonerju in da se proglasi obsedno stanje, ko je proletarijat radi nezasišanega terorja zagrabil za orožje. V Franciji se je postavil Herriot, ki ga obožujejo nemški soc. demokrati in ki ga podpirajo francoski socialisti, na čelo fašistične reakcije in inscenira preganjanja komunistov, kakršna bi bila pod vlado Poincaréja nezasišana. V vseh naštetih deželah se opaža, da se obračajo socialistične stranke k odkritemu podpiranju fašizma. In v Jugoslaviji? Ali so mar naši Bernoti, Koruni in Korači nasprotniki fašistov? Ali niso proglasili za svojo parolo enotno in demokratično Jugoslavijo? Kdor ne zastopa zahtevo narodov Jugoslavije po državni samostojnosti in neodvisnosti, ta štiti fašistovski režim Pašala in Pribičevića, ta se je udinjal monarhiji in militaristični kliki.

Napad na angleške strokovne organizacije.

Konservativna vlada pripravlja zakon, s katerim bi se strokovna organizacijam prepovedalo, vmešavati se v politiko. S tem zakonom hočejo konservativci preprečiti, da bi se zopet povrnili na vlado delavska stranka Macdonalda. Ta vest je izzvala vihar med delavstvom. En voditelj strokovne organizacije je bil v „Daily Herald“: Konservativci se igrajo z ognjem. Ako bodo nameravali izvršiti, tedaj se prične nova revolucionarna doba v zgodovini trade unionov. Mi bomo že sedaj mobilizirali proletarijat proti nameram.

Pred novim bojem rudarjev v Porurju.

Pogajanja med stopniki rudarskega delavstva in delodajalci radi reguliranja med in kolektivne pogodbe so se razb. la. Posredovanje med delodajalci odklonili in celo stranki. Grecaških Rudarjev je zavrgla predlog, da se spor reši po posredovanju s. z. sodišča.

Veliko ogorčenje in nezadovoljstvo vlada med porurskim rudarskim proletariatom tudi radi delovnega časa. Po zadnjih vesteh ni izključeno, da bodo rudarji stopili v generalni štrajk, da si izboljšajo mezde in skrajša delovni čas na 6 in 8 ur dnevno.

Obznana v Romuniji.

Na eni poslednjih sej je romunski parlament izglasoval zakon o zaščiti države in o boju proti levičarskemu pokretu. Ta zakon je naperjen v prvi vrsti proti delavskemu razredu, ki se je v Romuniji preganjal na zverinski način tudi še pred to obznano.

Iz Bolgarije.

V bolgarski zemljoradniški stranki (stranki bivšega ministra Stambulijskega) se vedno bolj prikazujejo tri razne tendence, ki jih lahko označimo za levo, center in desnico.

Levica smatra, da se boj proti fašistovski vladi Cankova mora in mora voditi na najbolj odločen način in sicer z oboroženo vstajo. Levica je za sodelovanje z delavstvom, za delavsko-kmečki blok in za delavsko-kmečko vlado. Za levico stoji masa revnih kmetov in njen vpliv postaja vedno večji.

Desnica je obratno za delovanje, ki bi bilo vseč Cankovovi vladi in bi ne izzivalo terorja. Pristaši te struje, imenovani „Tomovci“, se najostreje bore proti delavsko-kmečkemu bloku in zagovarjajo zvezo z „levičarskimi“ meščanskimi strankami, četudi so poslednje sodelovale pri prevratu 9. junija l. 1923. Da ta desnica ne zastopa interesov kmečkega razreda se vidi iz dejstva, da Cankovova vlada ne zatira desnice, temveč ji pušča povsem svobodne roke, dočim leva levica pozornost oblasti in divja nau nje fašistovski teror.

Centrum koleba enkrat sem, enkrat tam, ni pa ne ta ne tam. Ne izjavi se niti za delavsko-kmečki blok niti za zvezo z meščanskimi strankami.

Mi smo sami treni stopniki rudarskega boja, ki je vedno manjši in manjši je

prijel za vroče lice ter jecal jokavo: „Kaj pa sem ti storil? Ali je to pravica?“ — Oni pa mu je dal še brco povrh, ter se je studoma okrenil.“
In tako se godi proletariatu, ki se ne zaveda, da je proletariati tisti razred, ki ima osvoboditi samega sebe in ves svet verig, v katere nas je okoval kapitalizem.
Mi moramo zlomiti nasilje in — strah! Zlomili ga bomo pa le z enotno fronto vseh zatiranih in izkoriščanih!

Nihče nam ne bo prinesel enotne fronte na krožniku, temveč sami jo moramo ustvariti v obratih, kjer delamo, na poljih, kjer se mučimo v potu svojega obraza.
Ustvarimo enotne strokovne organizacije,
zberimo se vsi okrog
Delavsko-Kmetskega Republikanskega Bloka!

Strokov. pregled

Enotnost strokovnih organizacij in naši socialisti.

S posebnim oziranjem na sedanjo politično situacijo je dala Centralna zveza ruskih strokovnih društev iniciativo za zdinjenje vseh strokovnih društev amsterdamske in moskovske smeri. Ta iniciativa je spravila amsterdamske vsega sveta v precejšnjo zadrego in tako seveda tudi naše socialiste. Da bi se izkopal iz te zadrege, skušajo na eni strani simulirati velik trud in delo svoje za zdinjenje strokovnih društev v Sloveniji in končno v vsej Jugoslaviji in pripovedujejo, da je zdinjenje že pred vratmi („Delavec“ z dne 30. novembra), na drugi strani pa skušajo v svojem časopisju dokazati delavstvu v Sloveniji s celo vrsto laži in različnimi citati iz govorov sodrugov Losovskega, Tomskega in iz sklepov letošnjega kongresa, kako je tako zdinjenje z njim nasprotno smerjo skrajno nevarna stvar („Delavec“ z dne 30. novembra, „Socialist“ z dne 5. decembra). Po njihovem je nastal y strokovnih organizacijah „bratomorni boj“ in razkol, ker so „razni moskovski emisarji in politični demagogi, ki so šli za tem, da razbijejo organizacije, ki slone na zdravih temeljih“, to delali in želeli.

Naši strokovni mandarini okrog „Delavca“ in „Socialista“ imajo pač kratek spomin, toda če ravno žele mi jim ga lahko osvežimo. Začetkom leta 1920 so prišli k nam trboveljski rudarji ter nas vprašali: „Kaj naj napravimo? Pri nas ogromna večina rudarjev ni strokovno organizirana. Organizirati se nočejo, ker nočejo imeti nič več opraviti s Čobalom in njegovimi ljudmi. Ali naj ustanovimo novo rudarsko „Zvezo“? Tedaj smo jim mi odgovorili: „Bog varuj! Strokovne organizacije niso politična stranka. Na strokovnem polju je potrebna enotnost organizacije in mi se bomo v enotni „Uniji“ borili za zmago svojih načel. Pojdite domov in vstopite vsi v „Unijo“; Miha Čobal res nima ravno prijaznega obraza, ne gre se za to, da bi se z njim oženili!“

In trboveljski sodrugi so nas ubogali in so sledili našemu nasvetu. Čobalova „Unija“ je štela takrat okoli 400 (reci in piši štiristo) rudarjev. Naši sodrugi so se nekega dne zbrali in pred Čobalovo hišo je korakalo hkrati kakih 400 rudarjev, da se vpišejo. Toda Miha se je zaklenil v svoj brlog, pustil ni nikogar k sebi in pozneje je izjavil, da nikogar več ne vpiše v „Unijo“.

Kaj se je torej hotelo in moglo potem napraviti, kakor ustanoviti novo „Zvezo rudarjev“, ki naj bi služila ostalim tisočem rudarskih delavcev? Pa tudi tu se je bila izdala parola: „Nobenega člana iz „Unije“ v novo Zvezo!“ Vsi smo bili namreč uverjeni, da mora priti do zopetnega strokovnega edinstva.

Isto načelo smo zayzemali pri železničarjih, ko so bili pričeli neki socialni patriotje v Zilhanem mostu rogoviliti v železničarski strokovni organizaciji. Socialisti naj si prečitajo dotične naše članke v „Železničarju“.

In kdo je izzval razkol na Jesenicah? Golmajer, preko katerega je moralo delavstvo v štrajk.

In kdo je zahteval razkol v Franciji? In ali ni dala amsterdamska strokovna centrala parolo za izključevanje levih elementov? Kdo je prepredil razkol v Nemčiji? Mar ne ravno Moskva? In kdo se naj vztrajnejše bori za enotnost strokovnih organizacij v Italiji? Naši socialisti naj samo čitajo poročilo kongresa OGL, ki se je vršil te dni v Milanu.

Mi smo bili in ostanemo vneti zagovorniki enotnosti strokovnih organizacij in danes smo vnetejši agitatorji enotnosti kakor smo bili kdaj prej. Razkol v strokovnem gibanju pa je povzročilo odkrito socialistično hlapečevanje buržuaziji in njihova

izdajalska strokovna taktika, ki je bila samo še industriji in policiji dopadljiva. Tisti socialistični „zdravi temelji“ so bili, ki so delavstvo odvrnili od socialistov in ne samo povzročili razkol, temveč — bodimo odkritosrčni! — tudi uničili strokovno gibanje v Sloveniji. Le poglejte v svoje knjige, dragi socialisti, pa izračunajte koliko odstotkov vsega delavstva v Sloveniji je organiziranega na vaših „zdravih temeljih“, pa se bomo lahko zmenili!
In to se mora izpremeniti in sicer čimprej in na čim enostavnejši način!

Zakaj to?
Zato, ker ni bila še nikoli po vojni internacionalna in nacionalna situacija delavstvu tako nevarna kakor je ravno sedaj. Na angleškem je dobil socialistični ministerski predsednik Mac Donald, v katerem je staval ves Amsterdam vse svoje nade, od buržuazije tako brco, da je zletel čez plot. Na francoskem je drugi socialistični vzor, Herriot že „obolel“ in mu že iščejo naslednika, ki ga bodo menda našli v znanem reakcionarju Poincareju. V Nemčiji so nacionalisti pridobili pri volitvah in druge buržuazne stranke se orientirajo na desno. Mussolinija so podprli angleški konservativci. Angleška vlada pripravlja enotno fronto evropske buržuazije proti celokupnem delavstvu tega sveta. V Jugoslaviji nastopa najbolj črna reakcija. „Industrialna zveza“ je danes že tako silna bojna organizacija jugoslov. kapitalizma (govori se o 200 milijonih dinarjev odprtega fonda), da postaja iluzoren vsak osamljen boj poedinih delavskih kategorij za poboljšanje gnotnega stanja delavstva. Pri vsem tem pa je zlezla delavstvu revščina v grlo. Evo, zakaj ni drugega izhoda, kakor vzpostavitev čim preje in čim hitreje enotnost strokovnega gibanja.

In če ste vi, socialisti, tako trdno prepričani v svoje „zdrave temelje“ strokovnega gibanja, čemu se potem bojite tega, kar govori Losovski ali kdo drugi vaših nasprotnikov. Pojdite preko tega! Zmagal bo končno tisti, ki bo stal na „zdravih temeljih“.

Mi dajemo svojim somišljenikom danes taka-le navodila:

Tam, kjer nimamo mi svojih strokovnih organizacij, ali kjer so nam bile policijsko razpuščene, tam vstopajte brez kolebanja in brez obotavljanja v socialistične. Tam pa, kjer naše še obstojajo, tam povejte svojim socialističnim sodrugom, da smo mi pripravljene **takoj** stopiti s socialističnimi centralami v pogajanja za zdinjenje.

S tem pa se seveda nikakor ne odrekamo svoje kontrole in kritike dela socialističnih strokovnih tajnikov in odborov dotičnih organizacij in pa njihove izdajalske taktike in njihovih „zdravih temeljev“. Nasprotno, to bomo pomnožili, ker zahteva to naša skupna proletarska korist in cilj našega boja.

Situacija pa je danes taka, da je boljše imeti tudi slabe organizacije, kakor pa nobenih.

Svoje somišljenike in tudi socialistično delavstvo pa vabimo, da se javno izrazi o teh naših nasvetih. Dopise in mišljenja, če tudi protivna bo „Delavsko-kmetski list“ rad priobčeval. D. G.

Razgovor z voditeljem angleških strokovnih organizacij.

V Moskvi se je mudil na kongresu ruskih strokovnih organizacij Purcell, predsednik angleških strokovnih organizacij in predsednik amsterdamske internacionale. Napram poročevalcu glavnega glasila ruske stranke „Pravda“ je dal na stavljen vprašanja sledeče odgovore:

1. Kakšen vtis imate o ruskih strokovnih organizacijah?

„Če pomislim, da so se praktično organizirale ruske strokovne organizacije že pred sedmimi leti, lahko rečem brez obo-

javljenja, da je kongres, ki sem mu prisostvoval, napravil name izrsten vtis. Resnično je čudovito, da so se ruske strokovne organizacije v tako kratkem času tako dobro organizirale na celem obsežnem ozemlju, posebno če se pomisli, da je ruskim delavcem grozila lakota i. dr. Vse to dokazuje, da ima v strokovnih organizacijah organizirano rusko delavstvo dovolj energije in sposobnosti, da obvlada produkcijo in državne zadeve. V nobeni državi ni doživelo delavstvo toliko težav kakor v Rusiji in vendar opazimo tekom poslednjih sedem let neprestan napredek, dočim razvoj proletarskega gibanja v zapadni Evropi nikakor ni raven in proletariati ni mogel stopati naprej, marveč se je moral celo umikati.“

2. Kdaj bo po vašem mnenju mogoče sklicati internacionalni zedinjevalni kongres?

„Odvisno je samo od tega, kdaj bo generalni svet angleških strokovnih organizacij storil vse potrebno, da se skliče kongres.“

3. Ali bi vam bilo ljubo, če bi se poleg angleško-ruskega zedinjevalnega odbora ustvarili še drugi podobni odbori na internacionalni podlagi ali po poklicih?

„To bi bilo zelo koristno. Želeti je vsega, kar lahko privede do enotnosti internacionalnega delavskega gibanja.“

4. Kakšno je stališče angleških strokovnih organizacij napram Dawesovemu načrtu?

„V splošnem so angleške strokovne organizacije proti Dawesovim načrtu. Nobena organizacija pa dosedaj ni v tem oziru storila obvezen sklep, razen Zveze rudarjev. Osebn sem prepričan, da bodo angleški delavci brezdvomno najbolj energično pobijali ta načrt, če bodo spoznali, da je Dawesov načrt ustvarjen v namenu, da se potlači nemško delavstvo.“

Delavske mezde pri nas in drugod.

Ako primerjamo delavske mezde v Jugoslaviji z mezdami v drugih državah, pridemo do presenetljivih dejstev, namreč, da živi delavec v Jugoslaviji dva- do petkrat slabše nego delavec drugod. S svetovno vojno so se delavske plače znižale in v Jugoslaviji je vplival še padec valute, da so stvarne mezde daleč zaostale za mezdami v sosednih deželah in da so tudi jako daleč izpod višine, na kateri so bili pred vojno.

Naslednja tabela nam podaja sliko o mezdah v raznih državah. Vzemimo, da je mezda v Londonu enaka sto. V razmerju z njo so mezde naslednje:

Beograd	44	43	38	42	45	40	43	42	34	42
Varšava	94	43	38	99	84	84	78	84	73	42
Dunaj	47	43	85	51	49	84	78	48	52	38
Stockholm	109	109	85	98	177	177	72	72	93	78
Praga	69	69	93	111	199	98	117	117	89	74
Kanada	263	197	110	180	203	203	220	220	190	138
Kristiania	73	69	67	77	88	88	82	82	115	69
Brussels	58	64	55	52	71	88	96	41	74	61
Berlin	52	65	55	61	44	44	44	44	49	78
Amsterdam	91	91	97	96	99	85	92	92	101	76
London	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabela nam prikazuje strašno stanje. Delavec v Jugoslaviji živi slabše kot delavec v majhni Avstriji, slabše nego v strahovito obremenjeni Nemčiji, dvakrat slabše kot v Češki, Norveški in Nizozemski dva in polkrat slabše kot v Angliji, a približno štiri- do petkrat slabše nego v Ameriki, v Kanadi. To se pravi, da naš delavec ne živi, marveč samo vzdržuje svoje življenje pred dnevnim propadanjem.

Ako pa se spomnimo, da delavec v Sloveniji zasluži ne zasluži toliko, kakor delavec v Beogradu, temveč da so mezde v Sloveniji dva- in celo trikrat manjše, tedaj si lahko predstavljamo, kako pasje življenje mora živeti proletarec v Sloveniji.

Kdo je temu kriv? Delavci, spomnite se na goljufo takrat, ko so banke zamenjale krone za dinarje. Odtegnilo se je 20%, živila se poskočila na ceni tako, da so bili potem dinarji, kar je bilo prej v kronah. Plače pa so ostale v kronah, velike številke, pa malo vredne. Ali niso bili takrat klerikalci na vladi, ali ni bil takrat gosp. Prepeluh pokrajinski minister v Ljubljani? Ali ni tiste čase hodil minister „socialist“ Tone Kristan po shodih in enkrat v Celju slovesno izjavil: „Mi smo za utrditev države!“ Da, da, državo ste utrdili, gospodje socialisti, žandarje in davkarje ste spravili v red, klerikalci, Prepeluhi in vsi vi, sleparji ljudstva. Danes imajo delavci od te utrjene države suženjske mezde, razbite organizacije, preganjanja in ječe, kmetje pa davke in dolgove.

Še nekaj lahko razvidimo iz zgornje tabele. Dočim so na primer mezde v Angliji le malo izpod predvojnega nivoa, zastajajo plače v Jugoslaviji daleč za plačami pred vojno. Delavec v Sloveniji prejema približno štirikrat do šestkrat manj vredno plačo nego pred vojno. Za one dinarje, ki jih dobi koncem tedna, si zamore kupiti komaj eno četrtino, oziroma do ene šestine onega, kar je lahko kupil pred vojno. In to bi veljalo samo za dobro plačanega delavca. Razmerje pri mladih delavcih in delavkah je še mnogo slabše.

Kapitalisti od klerikalnih zadrugarjev do demokratskih fabrikantov stokajo in tožijo, kako visoke so delavske mezde. Njim je še ta mizerna suženjska plača prevelika. Proletariat bo propadel, če se bo tako stanje nadaljevalo. Obubožanje je tako veliko in obsežno, da je proletariati stavljen pred vprašanje, ali živeti ali umirati in umreti. Plače se morajo povišati in doseči ono višino, na kakršni so bile pred svetovnim klanjem. Ta zahteva proletariata bo nletela na velik odpor i pri kapitalistih i pri njihovih pomočnikih socialistih, ki spoštujejo monarhijo in arbsko hegemonijo. V Rusiji, tej deželi rdeče nevarnosti, se delavske mezde že bližajo slovojni višini in zahteva proletariata Slovenije in Jugoslavije mora biti: mezde v predvojni višini, mezde v zlati valuti! — To je zahteva

Delavsko-kmetskega republikanskega bloka.

Zavarovanje rudarjev.

S 1. julijem 1922 je stopil v veljavo zakon o zavarovanju delavcev, ki se razteguje na vse delavce in torej tudi na rudarje. Vendar se ta zakon ni izvajal pri rudarjih, kar je bilo v veliko škodo rudarskega delavstva. Rudarji so namreč poleg železničarjev imeli že pred vojno zavarovanje za slučaj bolezni, za slučaj nezgode in za starost in onemoglost. Drugi delavci niso uživali te ugodnosti.

Končno so rudarske oblasti pristopile k delu, da se zakon razširi tudi na rudarje. Minister za šume in rude je podpisal pravilnik o bratovskih skladnicah, ki stopi v veljavo dne 1. januarja 1925. Po tem pravilniku znaša največja zavarovana mezda 50 Din. Vsi delavci se delijo na pet kategorij, bratovske skladnice pa na tri oddelke, eden za slučaj bolezni, eden za slučaj nezgode in tretji za slučaj onemoglosti in starosti. Organizirane so bratovske skladnice po pokrajinah in so v pokrajinah popolnoma samostojne ter niso vezane ena na drugo. Najdalje v treh mesecih se izvršijo volitve v odbore bratovskih skladnic.

S tem je vsaj nekoliko urejeno razmerje glede zavarovanja.

Pozor! Požurite se!

Dobili smo že polno naročil za knjigo

1. junij.

Žal radi bojkota ljubljanskih tiskarn ona ni mogla iziti do 15. decembra in bo izšla koncem tega meseca.

Vsi, ki so jo že naročili, jo bodo dobili. Naročajte jo dalje! Kajti naročil je toliko, da bo morda pošla za one, ki se bodo zakasnili z naročbo.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij v Ljubljani. Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje. Odgovorni urednik Josip Pezdur, sedlar.

Delavci! Kmetje! Sodrug!

Ena najboljših točk razrednega gibanja delavcev in kmetov Slovenije je vprašanje tiska. Dočim izdajajo meščanske stranke polno dnevnikov, revij in knjig ter z njimi zastrupljajo ljudstvo, ima razredno-zavedni proletariat en sam politično-strokovni tednik. In medtem ko ima proletariat drugih dežel bogato svojo literaturo, je izšlo v slovenskem jeziku komaj nekaj brošur. Pred vojno izhajajoča revija „Naši zapiski“ je prenehala izhajati.

„Brez revolucionarne teorije ni revolucionarnega gibanja“, je dejal učitelj in voditelj svetovnega proletariata. Podlaga razrednega proletarskega gibanja je **marksistična, proletarska vzgoja**. Najboljša vzgoja proletariata je brez dvoma vsakdanji razredni boj. A marksistična teorija, proletarska literatura podaja izkušnje svetovnega razrednega boja in na podlagi teh izkušenj kaže proletariatu pot, na kateri mora hoditi, da doseže čimprej svoj končni cilj. Marksistična literatura je za proletarca isto kot Kompas za mornarja.

V svesti si vsega tega so ustanovili najzavednejši proletarci

književno zadrugo

„Delavsko-kmetska Matica“.

Ona ima namen glasom svojih pravil zalagati in izdajati strokovne, leposlovne, znanstvene in politične časopise ter knjige.

V dosego tega namena izvršuje ona tudi tiskarsko in knjigo-veško obrt.

Član „Delavsko-kmetske Matice“ postane lahko vsak delavec, kmet ali obrtnik, ki plača 10 Din pristopnine in en delež. Delež znaša 50 Din in se lahko plača v dveh obrokih po 25 Din.

Provizorično načelstvo zadruge do prvega občnega zbora tvorijo inž. Štebi Anton, Vuk Ivan, Čepelnik Franc, Peterkovič Franc.

Zadruga je sklenila, da začne z novim letom izdajati mesečno revijo

Zapiski

„Delavsko-kmetske Maticе“.

S 1. januarjem 1925 izide njena prva številka. Izhajala bo redno mesečno **na 48 straneh** velikega formata. Letna naročnina bo znašala 60 Din, ena številka 5 Din, v podrobni razpravi 10 Din. Prva številka bo obsegala sledeče razprave in preglede: *Melihar*, Uvodnik; *R. Luxemburg*, Vloga militarizma; *Cesarec*, Razvojna pot Stepana Radiča; *Regent*, Delavsko gibanje v Italiji; *Volodja*, Vprašanje Julijske Benečije; *Gustinčič*, Agrarno vprašanje v Sloveniji; -t-, Razredna zavest; politični, socialni, gospodarski, strokovni in kulturni pregled. — Kot se vidi že iz prve številke, bodo sodelovali pri reviji najboljši proletarski pisatelji in znanstveniki.

Zadruga bo tudi začela z novim letom izdajati knjige.

Od delavcev in revnih kmetov zavisi, kako uspešno bo mogla delovati ta velevažna zadruga. **Zato pristopajte v njo, zbirajte že sedaj naročnike za revijo in agitirajte povsod za njo!**

Kdor želi še kakega pojasnila, naj se obrne na spodaj označeni naslov.

„Delavsko-kmetska Matica“

Ljubljana, Aleksandrova cesta 9/II.

